

1.

Brüsszel, 2013.12.19.
COM(2013) 897 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az európai képzési keretrendszer (EKKR) értékelése

**Az egész életen át tartó tanulás Európai Képzési Keretrendszerének létrehozásáról
szóló európai parlamenti és tanácsi ajánlás végrehajtása**

2.

HU
HU

1. BEVEZETÉS

Az európai képesítési keretrendszer (EKKR)¹ előmozdítja az egész életen át tartó tanulást és javítja a tanulók és a munkavállalók mobilitását, foglalkoztathatóságát és társadalmi integrációját a képesítési rendszerek európai referenciakeretének létrehozásával. Az EKKR megkönnyíti a továbbtanulási lehetőségeket kereső, vagy az európai munkaerőpiacra belépő évi több millió diplomás képesítései összehasonlítását és elismerését. A Cseh Köztársaság 2012-ben például 900 különböző szakmai képesítést adott ki közel 150 000 diáknak. Ugyanebben az évben nagyjából 69 000 különböző szabályozott szakmai képesítést adtak ki körülbelül 16,8 millió tanulónak az Egyesült Királyságban.

Az EKKR megközelítést alkalmaz a képesítésekre vonatkozó európai együttműködésre. A tanulási eredmények alapján nyolc referenciaszintet különböztet meg, amelyek a képesítések minden formáját és szintjét lefedik. A tanulási eredményekre történő összpontosítás a tanulót helyezi a középpontba, és fontos szerepet játszik a különböző országokból és különböző tanulási környezetből származó képesítések összehasonlításában és elismerésében.

A Bizottság folyamatosan hangsúlyozza a készségek és képesítések Unión belüli összehasonlíthatósága támogatásának fontosságát – különösen a mostani, magas munkanélküliség jellemezte időszakban –, mivel így a tanulók és a munkavállalók egyszerűbben tudnak az országok és szakmák között váltani. A tanulók és a munkavállalók számára a formális, nem formális vagy informális tanulási környezetben megszerzett készségeik és képesítéseik felmutatásának lehetővé tétele különösen fontos az alábbi kiemelt Európa 2020 kezdeményezések tekintetében: „Mozgásban az ifjúság”, „Új készségek és munkahelyek menetrendje” és „Európai digitális menetrend”, továbbá az „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” foglalkoztatási csomag, valamint a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló tanácsi ajánlás tekintetében. E munka alátámasztása, valamint a készségek és képesítések határokon átnyúló egyszerű elismerésének biztosítása érdekében a Bizottság – a „Gondoljuk újra az oktatást” című kezdeményezése² részeként – kinyilvánította a „készségek és képesítések európai térségének” létrehozására irányuló törekvését.

Az EKKR a nemzeti kormányokat a képesítések elismerési rendszerének egyszerűbbé és átláthatóbbá tételére ösztönzi: az európai képesítési keretrendszerben 36 ország vesz részt önkéntesen (28 uniós tagállam, öt tagjelölt ország, valamint Liechtenstein, Norvégia és Svájc).

E jelentés az európai képesítési keretrendszerrel kapcsolatos eddigi tapasztalatokat mutatja be, és bemutat néhány lehetséges hatást is a jövőre nézve. Azt vizsgálja, hogy az ajánlás jelenlegi formájában megbirkózik-e a gyors társadalmi-gazdasági és technológiai változások által megjelent új kihívásokkal, és támogatja-e a rugalmas tanulást. Az értékelés a magas munkanélküliség és az elérhető tanulási lehetőségek és képesítések egyre növekvő számának kezelése szempontjából különösen fontos időszakban jelenik meg. A kihívások között szerepel a magán szolgáltatók által kínált képesítések és a nemzetközi képesítések növekvő száma, továbbá a nagyon sok tanuló elérésére képes virtuális szabadegyetemek (MOOC) közelmúltbeli megjelenése. Ez az értékelés – az Europass és EQAVET értékelésekkel, valamint a felsőoktatásban alkalmazott minőségbiztosításról szóló eredményjelentéssel együtt

¹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

² COM(2012) 669 final.

– segíteni fog a készségek és képesítések európai térségét érintő kihívások és a javítási lehetőségek azonosításában.

2. EREDMÉNYEK ÉS HATÁS

2.1. Az európai képesítési keretrendszer fő tulajdonságai

A következők képezik az európai képesítési keretrendszer magját:

- *Nyolc európai referenciaszint* azonosítása a tanulási eredmények alapján, amelyek az összes európai képesítési típust és szintet lefedik. Az 5., 6., 7. és 8. EKKR-szintek összeegyeztethetőek a rövid képzési programok leírásával és az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere (QF-EHEA) három ciklusával;³
- *Tanulási eredményekre koncentráló megközelítés.* A szintleírásokat a tudás, a készségek és a kompetenciák szerint határozzák meg, és nem függenek a tanulási környezet elemeitől, például a tanulási folyamat hosszától vagy annak helyszínétől;
- *Közös minőségbiztosítási alapelvek* a felsőoktatásban és a szakképzésben az európai képesítési keretrendszer keretén belül.

Létrehozták az európai képesítési keretrendszer tanácsadó csoportot, és nemzeti koordinációs pontokat alakítottak ki a tagállamokban az európai képesítési keretrendszer végrehajtására.

A tanácsadó csoport biztosítja az általános koherenciát és a képesítési rendszerek európai képesítési keretrendszerhez való hozzárendelése folyamatának átláthatóságát. A megfeleltetés támogatására vonatkozó szerepköre értelmében 2009-ben az európai képesítési keretrendszer tanácsadó csoport tíz kritériumot és eljárást fogadott el a nemzeti képesítési szintek európai képesítési keretrendszernek⁴ való megfeleltetéséhez. Ezek segítették egy közös megközelítés kialakítását a megfeleltetés eredményeinek bemutatására az érdekelt felek számára. Az összes ország alkalmazza ezeket a kritériumokat a nemzeti megfeleltetési jelentései összeállítása során. Néhány kritériumot (különösen a 3. és a 4. kritériumot) többféle módon lehet értelmezni, így további pontosítások szükségesek a megfeleltetési folyamat átfogó koherenciájának biztosítása érdekében.

A nemzeti koordinációs pontok támogatják, továbbá más kapcsolódó nemzeti hatóságokkal együtt irányítják a nemzeti képesítési rendszerek és az európai képesítési keretrendszer közötti kapcsolatot, illetve javítják e kapcsolat minőségét és átláthatóságát.

³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

⁴ http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm

2.2. A végrehajtás felgyorsítása: újból tudatosítani kell, hogy sürgős cselekvésre van szükség

Az ajánlás két céldátumot fogalmaz meg:

- *2010:* a tagállamok kapcsolják össze nemzeti képzési rendszereiket az európai képzési keretrendszerrel, különösen a képzési szintjeik európai képzési keretrendszernek való megfeleltetése és szükség szerint nemzeti képzési keretrendszerek létrehozása által;
- *2012:* minden, az illetékes hatóságok által kiadott új bizonyítvány, oklevél és Europass dokumentum egyértelmű utalást tartalmazzon az európai képzési keretrendszer megfelelő szintjére.

A 2010. évi mérföldkő

2010-re négy tagállam feleltette meg nemzeti képzési rendszerét az európai képzési keretrendszernek. Ebből három már rendelkezett nemzeti képzési keretrendszerrel 2008-ban.

2013 júniusára húsz tagállam mutatta be nemzeti jelentését az európai képzési keretrendszernek való megfeleltetésről. A fennmaradó országok (nyolc tagállam, négy tagjelölt ország és Norvégia) 2013–14-ben tervezi a megfeleltetés befejezését.

2010 végére	FR, IE, MT, UK
2011	BE-vl, CZ, DK, EE, LT, LV, NL, PT
2012	AT, DE, HR, LU
2013	BG, IT, PL, SI
Megfeleltetés folyamatban	Tagállamok: BE-fr, BE-de, EL, ES, FI, HU, KY, RO, SE, SK, Tagjelölt országok: IS, ME, MK, TK EGT ország: NO

1. táblázat – Az EKRR ajánlás első mérföldköve végrehajtásának áttekintése, 2013. szeptember

Ez azt mutatja, hogy az ajánlás olyan újításokhoz vezet – például tanulási eredményeken alapuló átfogó nemzeti képzési keretrendszerekhez –, amelyek az érdekelt felek széles körétől jelentős politikai és technikai elkötelezettséget kívánnak. Az ilyen fejlemények sok időt igényelnek. Ezért az európai képzési keretrendszer iránti erős nemzeti elköteleződés ellenére látható a lemaradás a végrehajtásban. A további csúszások elkerülése érdekében az összes országnak be kell fejeznie a megfeleltetési folyamatot 2014 végéig, és gyorsabban kell végrehajtania az ajánlásban foglaltakat. A Bizottság meg fogja erősíteni az európai képzési keretrendszer nemzeti szintű végrehajtásának nyomon követését – szükség esetén kétoldalú eszmecserékkel – annak érdekében, hogy segítse az egyes országokat a rájuk jellemző kihívások leküzdésében.

Meg kell jegyezni, hogy a megfeleltetési jelentés csak egy pillanatfelvétel az ország képesítési rendszeréről, míg a megfeleltetés maga dinamikus tükörképet mutat a változó képesítési rendszerekről. Az országoknak ezért rendszeresen felül kell vizsgálniuk a megfeleltetési jelentéseiket, és tájékoztatniuk kell a tanácsadó csoportot bármilyen változásról és az érdekelt felek megjegyzéseire adott válaszaikról. A tanácsadó csoportnak kell meghatároznia a nemzeti képesítési rendszerek fejlesztésének, valamint annak a megfeleltetési folyamatra gyakorolt hatásának nyomon követésére szolgáló kritériumokat és eljárásokat.

A 2012. évi mérőföldkő

A második mérőföldkő feladata, hogy közvetlenül megismertesse az európai képesítési keretrendszert a tanulókkal, a munkavállalókkal, az oktatási és képzési intézményekkel, valamint a munkaadókkal. Az EKKR-szintek feltüntetése a képesítéseken és a kiegészítő dokumentumokon hatalmas lépés a képesítések országhatároktól független egyszerűbb összehasonlítása felé.

A megfeleltetéssel kapcsolatos mérőföldkő késedelmes teljesítése jelentős csúszást okozott a második mérőföldkő teljesítésében. 2012-re csak egy ország tüntette fel az EKKR-szintet az Europass kiegészítő dokumentumokon. Két ország jelezte az EKKR-szintet a képesítési adatbázisában. 2013 szeptemberére három ország bocsátott ki olyan képesítéseket, amelyeken jelezték az EKKR-szintet, és öt ország kezdte meg az EKKR-szintek feltüntetését az Europass dokumentumokon. További hat ország tervezi ennek bevezetését 2013-14-ben.

	2012 vége	2013. szeptember
Az EKKR-szint megjelenik az új bizonyítványokon és okleveleken		CZ, DK, LT
Az EKKR-szint megjelenik az Europass dokumentumokon – oklevélmelléklet (ds) és/vagy bizonyítvány-kiegészítő (cs)	FR (cs)	CZ (cs), DK (ds), EE (ds), IE (ds)
Az EKKR-szint megjelenik a nemzeti képesítési adatbázisokban	FR, UK	CZ, DK,

2. táblázat: Az EKKR ajánlás második mérőföldköve végrehajtásának áttekintése

A második mérőföldkő teljesítése mostanra sürgetővé vált. Az EKKR-szint feltüntetése és a megszerzett tanulási eredmények egyértelmű bemutatása hatékony eszközt ad az egyének kezébe, amellyel jobban bemutathatják készségeik és képesítéseik szintjét és változatosságát. Ez különösen a válsághelyzetekben fontos. Sürgősen folytatni kell a munkát nemzeti szinten annak érdekében, hogy 2014 végére az Európában kibocsátott képesítések legalább negyede tartalmazza a megfelelő EKKR-hivatkozást.

Az országok eltérő módon közelítik meg a második mérőföldkövet. A legtöbb nemzeti hatóság úgy gondolja, hogy a technikai megoldásokat nemzeti szinten egységesen kell használni.

Mások a képezéseket kibocsátó intézményekre bízzák, hogy feltüntetik-e, és ha igen, hogyan az EKKR-szintet a bizonyítványokon, okleveleken, Europass kiegészítő dokumentumokon és képezési adatbázisokban. Az országok összességében egyetértenek abban, hogy közös uniós megközelítés szükséges ahhoz, hogy ugyanazt az átláthatósági szintet tudják biztosítani minden tanuló és munkavállaló számára. A tanácsadó csoportnak ki kell alakítania egy közös megközelítést.

2.3. Koherens rendszer

Az európai képezési keretrendszer nyolcszintű struktúrája alkalmazandó a nemzeti képezési rendszerekre és az érdekelt felek igényeire is. A legtöbb ország rendelkezik vagy kifejlesztett olyan átfogó nemzeti képezési keretrendszert, amely a formális oktatási és képzési rendszerek által kibocsátott képezések összes típusát és szintjét lefedi. A nemzeti képezési keretrendszer szintjeinek száma a nemzeti szükségletektől függ.

Az európai képezési keretrendszer átfogó alapelvei és felépítése – a „képezés” meghatározása és a tanulási eredményekre alapuló szintrendszer – egyszerűbbé teszi a képezések összehasonlítását. Néhány alapvető kérdést azonban meg kell fontolni a jövőbeni fejlesztéseket illetően:

1. Míg az európai képezési keretrendszer célja minden európai képezés viszonyítási pontjává válni a kibocsátó szervtől függetlenül, a legtöbb nemzeti képezési keretrendszer csak az állami oktatási és képzési intézmények által kibocsátott képezéseket foglalja magában. Csak néhány nemzeti képezési keretrendszer fedi le a formális rendszeren kívül, például a magánszférában kiadott képezéseket, amelyek gyakran hasznosak a munkaerőpiacon. Kulcsfontosságú kihívás annak biztosítása, hogy a nemzeti képezési keretrendszerben foglalt minden képezés, köztük a nem formális és informális tanulás során megszerzett képezések, megbízhatóak legyenek és megfeleljenek az alapvető minőségi követelményeknek. A tanácsadó csoportnak kell iránymutatást adnia a képezések nemzeti képezési keretrendszerbe való beemelése során figyelembe veendő közös kritériumokról.
2. Előfordulhat, hogy az európai képezési keretrendszer jelenlegi funkciói nem alkalmasak az újítások befogadására. Új gyakorlatok vannak terjedőben, például a vegyes oktatási formák. A virtuális szabadegyetem viszonylag új keletű fejlemény a távoktatásban, amely lehetővé teszi a tanítás határoktól és időzónáktól független megszervezését bárhol, ahol van internetkapcsolat.

A képezéseket nemzetközi szervek és multinacionális vállalatok bocsátják ki több országban, Európán belül és kívül egyaránt. Néhány ország beemelte ezeket a nemzeti képezési keretrendszerébe, de nem mindig ugyanazzal az EKKR-szinttel. Az ilyen ügyekben minden országra kiterjedő egységes megközelítést kell alkalmazni az EKKR-szinteknek való megfeleltetés során, hogy elkerülhető legyen a munkaadók és a képezést megszerzők összezavarása.

3. A „tudás” és a „készségek” EKKR szerinti meghatározása egyezik a nemzeti meghatározásokkal. A „kompetencia” meghatározása azonban problematikusabb, mivel a II. mellékletben foglalt meghatározás nem teljesen egyezik meg az I.

mellékletben foglalt meghatározással. A „kompetencia” meghatározást tehát pontosítani kell.

4. A minőségbiztosításra vonatkozó közös alapelvek átsegítették az országokat a megfeleltetési folyamaton. Habár az alapelvek kizárólag a szakképzési és felsőoktatási képesítésekre irányultak, természetesen vonatkoznak más képesítésekre is. Egyértelművé kell tenni, hogy az alapelvek iránymutatást nyújthatnak a képesítések minden típusa és fajtája vonatkozásában.
5. Néhány, európai szinten alaposabban megvitatott kérdés a 2–3. EKKR-szintű képesítésekkel kapcsolatos – nem érintve a kötelező oktatásban szerzett és a 3–5. EKKR-szintű képesítéseket –, ideértve a felsőoktatásba belépést biztosító érettségi bizonyítványt és a kézművesmesteri képesítést.

A felsőoktatási képesítések elismeréséről szóló lisszaboni egyezmény szerint a felsőoktatásba belépést biztosító érettségi bizonyítványok nagyrészt megegyeznek egymással, biztosítva a felsőoktatáshoz való hozzáférést egész Európában és a világ más részein is. E képesítések más EKKR-szintnek való megfeleltetése különbséget sejtetne a megszerzett tanulási eredmények szintjében, ami akadályt gördíthet a másik országban továbbtanulni kívánó érettségizők mobilitása elé.

Egyes esetekben az ugyanolyan megnevezéssel/címmel ellátott nemzeti képesítések tartalmában és komplexitásában eltérnek egymástól. Más esetekben viszont az országok eltérően értelmezik azt, hogy hogyan lehetne a legjobban megfeleltetni a tanulási eredményeket az EKKR-szintekkel. Ezeket a különbségeket – még ha jogosak is – nem fogják megérteni az emberek, akik számára a képesítés címe továbbra is hasonló marad, tehát hasonló képesítést kell takarnia. Továbbra is biztosítani kell az európai szintű információcserét és iránymutatást annak érdekében, hogy a megfeleltetésre vonatkozó határozatokat megértsék és azokban megbízzanak.

6. Az európai képesítési keretrendszer szerkezete teljesen összeegyeztethető az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszerével. A végrehajtás koherenciája különösen azért biztosított, mert az Európa Tanács is részt vesz a tanácsadó csoport és a nemzeti koordinációs pontok megbeszélésein, a Bizottság pedig az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszerével kapcsolatos találkozókra képviselteti magát. E koherencia tette lehetővé a legtöbb ország számára, hogy egyszerre hajtsa végre az európai képesítési keretrendszernek való megfeleltetést és az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszerével kapcsolatos, önbevalláson alapuló nyilatkozattételt, valamint hogy egyetlen jelentésben mutassák be mindkét folyamat kritériumait. Számos, az európai képesítési keretrendszert nem használó, bolognai rendszert viszont alkalmazó ország fejlesztette ki az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó, tanulási eredményekre alapuló nemzeti képesítési keretrendszerét. Érdemes lenne összegyűjteni az országok nézőpontját a két átfogó európai képesítési keretrendszer hozzáadott értékéről.

2.4. Az EKKR mint a képesítések elismerésének és az átláthatóság biztosításának központi eszköze

Az európai képesítési keretrendszer a képesítések minden szintjére és típusára vonatkozik. Az európai képesítési keretrendszer és más, a készségek és képesítések átláthatóságának javítását célzó európai szakpolitikák és eszközök⁵ (például a QF-EHEA [európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere], az Europass, az ECTS [európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer], az ECVET [európai szakképzési kreditrendszer], a 2005/36/EK irányelv, az ESCO [készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozási rendszere], az informális és nem formális tanulás érvényesítése), valamint a minőségbiztosítási keretrendszerek és alapelvek (EQAVET [a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakerete] és ESG [európai szabványok és iránymutatások]) közötti koherencia alapvetően fontos ezen eszközök hatékony működése és hatása szempontjából. Mindezek megkönnyítik a személyek szabad mozgását, és előmozdítják az egész életen át tartó tanulást, valamint néhány eszköz közülük alkalmazza a tanulási eredményekre összpontosító megközelítést.

Az európai képesítési keretrendszer és az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerek, nevezetesen az ECTS és az ECVET, az alapvető elveiket illetően koherensek, a gyakorlati végrehajtásuk azonban még nincs teljes összhangban. Az ECTS rendszert a felsőoktatási kurzusok kb. 75%-a esetén használják. Míg a legtöbb programot már az elérni kívánt tanulási eredmények alapján határozzák meg, a kihívást a tanulási eredmények programtervezetre és -értékelésre való kiterjesztése jelenti. Az ECTS útmutató jelenleg is folyó felülvizsgálata további útmutatással szolgál majd Európa számára. Az ECVET teljes mértékben a tanulási eredményekre épül, ez a rendszer viszont még a végrehajtási folyamat korábbi fázisában tart.

Az európai képesítési keretrendszer közös minőségbiztosítási alapelvei nagyrészt összeegyeztethetőek az európai szabványok és iránymutatások (ESG) rendszerével és a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretével (EQAVET). E három eszköz alapelvei azonban kizárólag az oktatásban és képzésben végzett általános minőségbiztosításra vonatkoznak, és nem nyújtanak egyedi útmutatást a tanulási eredményekre koncentrált megközelítés, valamint a képesítések és a képesítési keretrendszerek minőségének biztosítására vonatkozóan. Az európai képesítési keretrendszernek és a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének jelenleg is folyó értékelését, valamint az európai szabványok és iránymutatások felülvizsgálatát annak feltárására kellene alkalmazni, hogy hol hozhatók létre további szinergiák az európai képesítési keretrendszerek és a minőségbiztosítási intézkedések között.

Az európai képesítési keretrendszer egybeesik a felsőoktatási képesítések elismeréséről szóló lisszaboni egyezményrel (LRC)⁶, amely elősegíti a képesítések elismerését a felsőoktatásban és a felsőoktatáshoz való hozzáférést Európában. A lisszaboni egyezménynek a külföldi képesítések elismerése során alkalmazott képesítési keretrendszerek használatáról szóló, 2013. júniusban elfogadott kiegészítő dokumentuma szorosabb kapcsolatot szorgalmaz a képesítési keretrendszerek és a képesítések továbbtanulási célból alkalmazott elismerése között. Az intézményi szintű elismerési gyakorlat azonban ritkán veszi figyelembe a képesítési keretrendszereket és az európai keretrendszerek eredményezte nagyobb átláthatóságot.

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/mobility_en.htm.

⁶ Európai szerződések sorozat, 165. szám – A felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről, 1997. április 11.

A szakmai képesítések elismerését illetően kevesebb koherencia figyelhető meg az irányelvvel. Az irányelv öt szintet és bemeneti kritériumokat is alkalmaz (például a kurzus időtartama), amelyek alapján el lehet ismerni a képesítéseket a munkaerőpiacon; ezzel szemben az európai képesítési keretrendszer a tanulási eredmények alapján nyolc szintet állapít meg. Ez elbizonytalanította az érdekelt feleket. Az új irányelv⁷ ezért az európai képesítési keretrendszerrel való szinergiák létrehozására törekszik. Az irányelv megtartja az ötszintű bemeneti rendszert, azonban lehetőséget ad „közös képzési keretek” kifejlesztésére is, amelyek segítségével az országok az ismeretek, készségek és kompetenciák tekintetében az EKKR-szintekhez kapcsolódó minimumszintben állapotodhatnak meg. Ezek alapján az országok automatikusan el tudják ismerni a szakmai képesítéseket.

Az ajánlás szoros kapcsolatot indítványoz az Europass kezdeményezéssel. Az Europass kiegészítő dokumentumokban jelezni kell a megfelelő EKKR-szintet, ez azonban csak ritkán valósul meg a második EKKR-mérföldkő korlátozott végrehajtása miatt.

Végül pedig szoros a kapcsolat a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások többnyelvű európai osztályozási rendszere (ESCO) és az európai képesítési keretrendszer fejlesztése között. Az európai képesítési keretrendszerhez kapcsolt képesítéseket közvetlenül be fogják emelni a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozási rendszerébe. Ez az európai képesítési keretrendszer portálon keresztül történik majd, amely portál a nemzeti képesítési adatbázisokra mutat majd. A nemzeti képesítési keretrendszerekben nem szereplő nemzetközi képesítéseket közvetlenül beemelik a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások többnyelvű európai osztályozási rendszerébe. Az európai képesítési keretrendszerben és a készségek, kompetenciák és foglalkozások többnyelvű európai osztályozási rendszerében alkalmazott tanulási eredményekre koncentrálnó megközelítést is koordinálni kell.

2.5. Irányítás

Az európai képesítési keretrendszert a tanácsadó csoport és a nemzeti koordinációs pontok irányítják (2.1. szakasz).

A tanácsadó csoport az alábbiak képviselőiből tevődik össze:

- 36 ország (28 uniós tagállam, öt tagjelölt ország, valamint Liechtenstein, Norvégia és Svájc);
- európai szociális partnerek (ETUC, BusinessEurope, UAEPME, CEEP);
- európai ernyőszervezetek, amelyek képesítést bocsátanak ki (Eurochambres, EUCIS-LLL, EUA); és
- egyéb érdekelt felek (Állami Foglalkoztatási Szolgálat, Hallgatói Önkormányzatok Európai Szövetsége, Európai Önkéntes Központ, Európai Ifjúsági Fórum).

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0883:EN:NOT>

Az Európa Tanács részt vesz a tanácsadó csoport munkájában, hogy biztosítsa a koherenciát az európai képesítési keretrendszer és az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszere között.

Az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) és az Európai Képzési Alapítvány támogatja a tanácsadó csoportot.

A tanácsadó csoport hatékony iránymutatást nyújt a nemzeti megfeleltetési folyamatok végrehajtásához és erősíti a részt vevő országok közötti bizalmat és megértést. A csoport mandátumát 2012-ben meghosszabbították annak érdekében, hogy felügyelje a nem formális és informális tanulás érvényesítéséről szóló tanácsi ajánlás⁸ végrehajtását. Ennek célja az olyan képesítési keretrendszerek és érvényesítési intézkedések közötti kapcsolat megerősítése, amelyeket a legtöbb országban még létre kell hozni.

36 országban hoztak létre nemzeti koordinációs pontokat. Ezek különböző intézményi háttérrel rendelkeznek, például vannak köztük minisztériumok, nemzeti ügynökségek, nemzeti képesítési hatóságok, oktatási kutatóintézetek, valamint oktatási tájékoztató központok. A nemzeti koordinációs pontok hatékonysága nagyban függ attól, hogy milyen szoros a kapcsolat köztük és a nemzeti/európai képesítési keretrendszerekhez kapcsolódó folyamatok nemzeti irányítása között. A nemzeti koordinációs pontok tevékenységének központjában az érdekelt felekkel történő kommunikáció áll, azonban nagy kihívásnak tartják a szociális partnerekkel való kapcsolattartást, és nem rendelkeznek kellő szakértelemmel a nyilvánossággal való érintkezésben. A nemzeti hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a nemzeti koordinációs központok hogyan kommunikálhatnak hatékonyabban az érdekelt felekkel, és hogyan hajthatnák végre kommunikációs stratégiáikat.

Habár a nemzeti koordinációs központok a kezdeti szervezeti nehézségek és a megfeleltetési ütemterv változásai miatt a rendelkezésre álló költségvetés csak kb. 75%-át használták fel az elmúlt három évben, a tevékenységük mégis kulcsfontosságú volt az európai képesítési keretrendszer nemzeti szinten való bevezetésében.

Az EKKR portál teszi közzé a keretrendszerrel kapcsolatos híreket és a nemzeti megfeleltetési folyamatok eredményeit. Ezen kívül lehetővé teszi a nemzeti képesítési szintek és az európai képesítési keretrendszer összehasonlítását, valamint a képesítések közötti keresést. Az összehasonlító funkció a megfeleltetést már végrehajtó 20 ország közül 9-ről tartalmaz információt. Az egyes képesítésekre való keresés csak 2013 végétől működik majd. Nagy kihívást jelent az a tény, hogy még nem minden országban hoztak létre nemzeti képesítési adatbázist, és a már meglévő adatbázisok nem tartalmazzák az összes képesítést. Nagyon sok országnak kell részt vennie a portál fejlesztésében ahhoz, hogy a benne rejlő lehetőségeket teljesen ki tudják használni.

2.6. Hatás és fenntarthatóság

Habár nem létezik statisztika az európai képesítési keretrendszer egész életen át tartó tanulásra és mobilitásra gyakorolt hatásairól, a végrehajtása pedig még gyerekcipőben jár, a tanulási eredményekre koncentrált megközelítésre való áttérés mégis nagy előrelépést jelent.

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF>

A keretrendszer előkészítette a rugalmasabb tanulási utak elfogadását, valamint a nem formális és informális tanulás érvényesítését.

Az európai képesítési keretrendszer a 36 országon kívül is éreztette hatását. Számos uniós partnerország beépítette az európai képesítési keretrendszer koncepcióit saját nemzeti és regionális fejlesztésébe, továbbá a világ más országai is szeretnék párbeszédet indítani a keretrendszerrel.

Az európai képesítési keretrendszer felé irányuló politikai elkötelezettség segítségével a közös referenciaszervek európai pénzügyi támogatás nélkül is fenntartható lenne, az érdekelt felek azonban úgy látják, hogy az erős uniós szintű koordináció elengedhetetlen a koherens és átlátható végrehajtáshoz.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A megállapítások megerősítik, hogy az európai képesítési keretrendszer széles körben elfogadott viszonyítási pontként szolgál a képesítési keretrendszerek fejlesztésében, a tanulási eredményekre koncentrálnak megközelítés bevezetésében, valamint a készségek és kompetenciák átláthatóságának és elismerésének előmozdításában. A keretrendszer a jövőben a készségek és képesítések európai térségében központi szerepet játszhat. A végrehajtásban történt lemaradások miatt azonban mostanra sürgetővé vált a bevezetés. Az Uniónak lehetővé kell tennie a tanulók és a munkavállalók számára, hogy láthatóbbá tegyék készségeiket függetlenül attól, hogy hol szereztek azokat. Az Uniónak az európai képesítési keretrendszert a lehető leghamarabb működőképessé kell tennie.

Az értékelés eredményei alapján a Bizottság a következő intézkedések meghozatalát javasolja az európai képesítési keretrendszer relevanciájának, hatékonyságának és hatásának növelése érdekében:

EKKR-megfeleltetés felgyorsítása és nemzeti képesítési keretrendszerek létrehozása

Minden országnak olyan erős nemzeti képesítési keretrendszert kell létrehoznia, amelyet az érdekelt felek megértenek és használnak. Az országoknak a nemzeti konzultációkra kell építeniük, széles körben konszenzust kell kialakítaniuk a nemzeti képesítési szintjeik EKKR-szinteknek való megfeleltetését illetően, továbbá dolgozniuk kell a 2014-ben benyújtandó első megfeleltetési jelentésük véglegesítésén is.

A tanulási eredményekre alapuló képesítési keretrendszerek szerepének és hatásának erősítése nemzeti és európai szinten

A kormányoknak el kell kötelezniük magukat amellyel, hogy minden oktatási és képzési alrendszerben alkalmazzák a tanulási eredményekre koncentrálnak megközelítést olyan átfogó nemzeti képesítési keretrendszerek bevezetésével, amelyek a hagyományos formális oktatási és képzési rendszerekben és azokon kívül szerzett képesítéseket is magukban foglalják. A nemzeti képesítési keretrendszereket be kell építeni az általános oktatási, képzési és foglalkoztatási szakpolitikákba. Az ajánlás I. és II. mellékletében foglalt „kompetencia” meghatározását európai szinten egyértelművé kell tenni.

Az átlátható és koherens EKKR-megfeleltetés előmozdítása a képesítési rendszerek változásainak figyelembevételével

A megfeleltetést állandó folyamatként kell elképzelni, és nem lehet azt kizárólag egy megfeleltetési jelentés bemutatására korlátozni. A tanácsadó csoportnak iránymutatást kell nyújtania a 3. és 4. kritériumra vonatkozóan és ki kell dolgoznia a megfeleltetési jelentések jövőbeni nyomon követésére szolgáló átfogó stratégiát. A stratégiának tartalmaznia kell annak fokozott nyomon követését, hogy az országok mennyire veszik figyelembe a tanácsadó csoport nemzeti megfeleltetési jelentéssel kapcsolatban megfogalmazott észrevételeit, továbbá tartalmaznia kell a megfeleltetés országok közötti ellentmondásai kezelésének módját is. A tanácsadó csoportnak továbbá elő kell segítenie az érdekelt felek között a kihívást jelentő megfeleltetési kérdésekről folyó kommunikációt.

Az európai minőségbiztosítás és képesítési keretrendszerek közötti kapcsolat erősítése

Az európai képesítési keretrendszer minőségbiztosítással kapcsolatos közös alapelveit, az EQAVET-et és az ESG-t koherensebbé kell tenni, és azoknak támogatniuk kell a tanulási eredményekre koncentráló megközelítést az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó koherens minőségbiztosítási alapelvek meghatározása érdekében. A képesítések, képesítési keretrendszerek és az európai képesítési keretrendszernek való megfeleltetés iránti bizalom növelése mellett ez erősebb bizalmat ébreszthet és nagyobb átjárhatóságot hozhat létre az oktatási és képzési alrendszerek között.

Az európai képesítési keretrendszerre vonatkozó kommunikáció javítása a tanulók, munkavállalók és más érdekelt felek jobb elérése és a keretrendszer előnyeiről történő tájékoztatása érdekében

Az országoknak, miután megfeleltették képesítéseiket az EKKR-szinteknek, biztosítaniuk kell, hogy minden új bizonyítványon, oklevélen és Europass kiegészítő dokumentumon fel legyen tüntetve a megfelelő EKKR-szint. Az országoknak nemzeti képesítési adatbázist/nyilvántartást kell létrehozniuk, és össze kell kötniük a keretrendszer portáljával. A portált össze kell kapcsolni az európai tanulási lehetőségek portáljával (Ploteus) és az ESCO-val. A Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy hogyan lehet a webes eszközöket készségekhez kapcsolt szolgáltatások nyújtására használni a tanulók, munkavállalók és más érdekelt felek körében a mobilitás, az egész életen át tartó tanulás és a foglalkoztathatóság támogatása céljából.

Az európai képesítési keretrendszer jobb felhasználása a mobilitással és egész életen át tartó tanulókkal kapcsolatos eszközökben és szakpolitikákban

Az európai képesítési keretrendszer olyan csomópontként szolgálhat, amelyhez más, például kreditátviteli és -elismerési európai szakpolitikák és eszközök kapcsolódnak. A tanulási eredményekre alapuló képesítési keretrendszerek és kreditrendszerek megkönnyítik a rugalmasabb egyéni tanulási utak kialakítását különböző intézményekben, ágazatokban és országokban. A Bizottságnak, a tagállamoknak és az érdekelt feleknek meg kell erősíteniük és érthetővé kell tenniük az európai képesítési keretrendszer és az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszerek közötti kapcsolatot. Az országoknak egyre inkább az európai képesítési keretrendszert kell ajánlaniuk kiegészítő információforrásként a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv értelmében a más tagállamban, valamint a felsőoktatási képzések elismeréséről szóló lisszaboni egyezmény értelmében az Oktatás és képzés 2000-ban részt vevő országokban kibocsátott képesítések elismerését vizsgáló illetékes hatóságok számára.

Az európai képesítési keretrendszer szerepének tisztázása a nemzetközi képesítések és az Európán kívüli országok és régiók esetén

Az európai képesítési keretrendszert egyre többször használják viszonyítási pontként a képesítések összehasonlítása során. A jelenlegi megfeleltetési folyamatnak és feltételrendszerének biztosítania kell, hogy az európai képesítési keretrendszer minden képesítésre, köztük a nemzetközi képesítésekre is kiterjedjen. Folytatni kell annak feltérképezését, hogy az európai képesítési keretrendszer hogyan tudná támogatni az Európán kívül szerzett képesítések megfeleltetését és elismerését.

Az európai képesítési keretrendszer fejlesztése az online tanulás és a nemzetközi képesítések közelmúltbeli újításaihoz való jobb alkalmazkodása érdekében

Az európai képesítési keretrendszernek nemzetközi képesítésekre és olyan képesítésekre is ki kell terjednie, amelyek különböző országokban teljesített modulokat is tartalmaznak, vagy amelyek ötvözik a személyes és az online tanulást. Az európai képesítési keretrendszer csak akkor válhat igazán mindent átfogó keretrendszerré, ha alkalmazkodik az újításokhoz, és képes lépést tartani az oktatás és képzés nyújtásában bekövetkezett változásokkal.

A „Gondoljuk újra az oktatást” stratégia az oktatás gazdasági növekedésben, versenyképességben és foglalkoztatásban játszott fontos szerepét hangsúlyozta. Az egyik javaslata szerint a készségek és képesítések átláthatóságával és elismerésével kapcsolatos uniós eszközök között további szinergiákat kell feltárni. Ez a készségek és képesítések európai térségének kiépítéséhez vezethetne, amelyben mindenki számára biztosított a szabad mozgás, és az egyének gyorsan elismertethetik kompetenciáikat és képesítéseiket továbbtanulás, vagy azok munkaadók általi elfogadása céljából.

A Bizottság meg fogja vitatni az érdekelt felekkel e jelentés következtetéseit a 2013/14 telén megrendezésre kerülő, a készségek és képesítések európai térségéről szóló nyilvános vita során is. E vita és egy hatástanulmány következtetése alapján a Bizottság megfontolhatja az európai képesítési keretrendszer jelenlegi jogalapjának felülvizsgálatára vonatkozó javaslat benyújtását – (2008/C 111/01) Az Európai Parlament és a Tanács 2008. április 23-i ajánlása.